

FABRA

JOAN PONS

A vui es compleixen els cent anys de la Normativa Ortogràfica de Pompeu Fabra. El vint-i-quatre de gener del 2013 veia la llum la gran obra del filòleg i enginyer nascut l'any 1868 a Barcelona. La seva mort, que es va produir el 1948 a Prada de Conflent, significà, segons Josep Pla que li dedicà un dels seus cèlebres homenots, "la desaparició del català més important del nostre temps." L'escriptor de l'Empordà ho justificà amb els seus arguments originals: "és l'únic ciutadà d'aquest país, en aquesta època, que, havent-se proposat d'obtenir una determinada finalitat pública i general, ho aconseguí d'una manera explícita i indiscutible". "D'entrada -continua Josep Pla-, semblava un senyor d'una normalitat absoluta, un senyor de mitja estatura, flac, ossat, rigorosament afaitat, d'ulls blavissos però intensos, d'una presència modesta però real, vestit de gris, que alternava amb el blau marí quan es mudava, d'un acolliment amable però

caut i circumspecte, d'una total simplicitat, desproveït de gesticulació, mancat de pintoresc, silenciós, pausat, lent, en fi, un senyor que fumava la pipa amb el millor tabac que podia obtenir". El treball filològic es basava en un conjunt de vint-i-quatre regles promulgades per l'Institut d'Estudis Catalans, amb les quals es posava fi a l'anarquia ortogràfica, dominant en els Països Catalans des de feia molts

Segons Josep Pla "és l'únic ciutadà d'aquest país, en aquesta època, que, havent-se proposat d'obtenir una determinada finalitat pública i general, ho aconseguí d'una manera explícita i indiscutible"

decennis. Posteriorment, publicaria dues gramàtiques de la llengua catalana els anys 1918 i, ja pòstumament, l'any 1956. Va influir enormement en el català literari modern a través de les seves "Converses filològiques" que va publicar periòdicament en un diari del matí durant més de set anys. A pesar que les normes van tenir un gran acolliment popular i van ser adoptades per la premsa diària, per diverses revistes i per la majoria d'escriptors; foren combatudes en un principi per un bon nombre de personalitats que creien que atemptaven

contra la tradició secular de la llengua. En l'actualitat, ningú no discuteix l'encert normatiu de les obres de Pompeu Fabra. Per desmitificar una mica al personatge, personalment crec que una major participació de les varietats lingüístiques no hegemòniques hauria millorat encara més aquest tresor de la llengua que és l'obra de Pompeu Fabra.

Què significa, però, "fabra". "Fabra" és un llinatge que prové

de les paraules llatines del segle XII "faber", "fabré" i que volia dir "obrer, operari de matèries dures". Aquest llinatge, pràcticament inexistent a Menorca, es pot escriure "fabra" o "fabre" i, a més de l'ús onomàstic, també significa manyà, ferrer.

I és en tots aquests significats que identifico actualment al gran filòleg Pompeu Fabra. Un obrer de les paraules, un operari de les matèries dures que són les pedres, un artesà dels objectes de ferro, un ferrer que va estructurar la forja interna de la nostra llengua.

